

روز جهانی پناه گزینان و شرایط آوارگان افغان



بیشتر از چهار دهه، پناه گزینان در حال ازدیاد افغانستان رقم بزرگ آوارگان را تشکیل میدهند

به تاریخ چهارم دسمبر سال ۲۰۰۰ میلادی، اسامبله عمومی ملل متحد به اتکاء به قطع نامه ۵۵/۷۶ فیصله به عمل آورد که که همه ساله از تاریخ ۲۰ جون، منحیث روز بین المللی پناه گزیدنان بزرگداشت و استقبال گردد. این فیصله نامه همچنان سال ۲۰۰۱ را پنجاهمین سالگرد کانوانسین شناخت حالت و یا موقف پناه گزینان از سال ۱۹۵۱ بیان نموده و تصریح کرده است.

کانوانسیون پناه گزینان همچنان جزئی از ماده نمبر ۱۳ و ۱۴ اعلامیه جهانی حقوق بشر سال ۱۹۴۸ است که حق پناه گزینی افرادی را که در خواست پناهندگی از سر زمین دیگری را به مناسبت تحت تعقیب قرار گرفتن قرار داشته باشند، چنین مشخص میسازد:

- هریک از افراد بشر حق دارد که کشورش را ترک نموده و در سرزمین دیگری اقامت اختیار کند و یا هر کشوری منجمله کشور خویش را ترک نموده و یا به آنجا بازگردد.
- هر فردی حق دارد تا در برابر تعقیب، شکنجه و اذیت، پناگاه امنی جستجو نکرده و در سرزمین های دیگری اقامت اختیار نماید و از جانب حقوق پناهندگی حمایت گردد.

کانونسین پناه گزینان ۱۹۵۱ در حقیقت فیصله نامه مجموعی ممالکی است که از نقطه نظر حالت خاص یک فرد، تحت شرائط خاصی حق پناه گزین بودن وی را تعیین نموده و هم چنان مسئولیت سرزمینی را که وی را چون یک پناهنده پذیرفته است، مشخص می سازد.

کنوانسیون مذکور آنانی را هم که حق پذیرش منحصیث یک پناه گزین را ندارد معین می نماید، مثلاً جنایتکاران جنگی نباید پنا داده شوند. درین موافقت نامه، حق مسافرت پناه گزینان هم تحت شرائط خاصی تنظیم گردید که محدودیت هایی را در بر میگیرد.

این موافقت نامه یا کنوانسیون ژنو ۱۹۵۱، در ماه جولای همان سال به امضاء رسید و در اپریل ۱۹۵۴ مری الاجراء گردید. که به نام «کنوانسیون پناه گزینان ژنو» شهرت دارد.

در حالیکه تشریح مفصل مواد کنوانسیون پناه گزینان ژنو بر طوالت موضوع می افزاید، ولی این را باید تذکار دهیم که با سیل پناه جویان جهانی از هر نوع، تطابق حالت و قبولی پناه گزینان با اختیارات رد یا پذیرش آنان از جانب ممالک مختلفه، در شرائط امروز مواد مندرجه کنوانسیون ژنو را نمی شود بر حالات فراریان از حالت جنگ یا خطرات شخصی کاملاً تطبیق نمود. طور مثال، امروز در ممالک غربی حتی امریکا، تعداد جنایتکاران جنگی از عصر اشغال افغانستان و دوره تنظیم های خون خوار تا زمان حکمروایی طالبان و حتی تا الآن، تعداد زیاد و شناخته شده چنان گروپ ها با جرائم مشخص و اثبات گشته، پناه آورده اند.

در مورد طرز برخورد با پناهندگان، متأسفانه آنچه را از عرصه بیشتر ازچهل سال به اینطرف کشور های همسایه یعنی پاکستان و ایران در حق آوارگان افغان که از بد حادثه و خیانت و تاراج سرزمین شان اجباراً به آن ممالک پناه بردند، هیچ هم آهنگی و پذیرش مواد مندرجه کنوانسیون پناه گزینان ژنو را نداشته است. برعکس نقض چنان موافقت نامه در حالی صورت گرفته است که هردو مملکت اعضای ملل متحد بوده و بر چنان کنوانسیونی مهر تائید زده اند.



تصویر آشنایی از اخراج روزمره آوارگان افغان از پاکستان

در شرائط فعلی اجتماعات بشری که ممالک زیادی در آتش جنگ های نا تمام بین دولت ها و پروژه های سیاسی غرق اند، دامنه پخش تروریزم و افراط گرایی هم که از جانب ممالک متمول و گروپ های

مافیای مواد مخدره و دیگر تجارت های نا مشروع تمویل می گردند، وسعت و تعداد آوارگان و بی جا شدگان روز افزون بوده و همه با یک آینده تاریک و سرنوشت مجهولی مقابل هستند. پس دیده میشود که شرائط پذیرش پناه گزینان بر اساس موافقه نامه ۱۹۵۱ ژنو چندان زمینه تطبیقی را نمی تواند دارا باشد، مخصوصاً قدرتمندی و استقلال در تصمیم گیری حکومت، هزاران آواره فراری از خشونت و جنگ های خانمان سوز را به آسانی نمی پذیرند.

در شرائط نهایت دشوار رسیدن به ممالک اروپایی، هموطنان ما و فامیل های شان رنج، مشکلات و تلفات سنگینی را متقبل میشوند؛ در سال ۲۰۱۶ روزی نبوده که از غرق شدن در کشتی های نا امن، تا جدایی و پراگندگی فامیل ها از همدیگر و آوارگی اطفال و جوانان افغان نشنیده باشیم. با خطراتی که اطفال را تهدید میکند حتی ترافیک انسان هم با خرید و فروش آوارگان سوریه و افغانستان شامل بوده است.

روز بدتری و حالات وخیم کشتار از جانب گروپ های دهشت افکن طالب و داعش، فقر، بیکاری نا امنی و فضای سیاهی از یک آینده نا معلوم، مردم را وادار به قبول خطرات بیشمار فرار از وطن و پناهندگی می نماید.

اینک به راهپوری که ملل متحد به مناسبت روز جهانی پناه جویان منتشر نموده است:



پناه گزینان جوان و خردسال افغان در سرحدات اروپا با مشکل عدم پذیرش

در حالی که کشور های انکشاف یافته میزبان حدود ۸۴٪ نفوس مهاجر جهان است، کشور های پیشرفته منجمله ایالات متحده پروگرام مهاجرت خویش را تحت غور و کنترول قرار میدهند. در حالیکه کمشنر عالی ملل متحد در امور پناهجویان تقاضای خود را از کشور های ثروتمند برای استقبال از مهاجرین باز هم و همه ساله تجدید می نماید.

احصائیه وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان افغانستان نشان می دهد که هم اکنون ۱/۵ میلیون مهاجر افغان در پاکستان و حدود یک میلیون دیگر در ایران به صورت رسمی اقامت دارند. بر علاوه این تعداد مهاجرین، تعداد روز افزون پناهندگان افغان در ترکیه و سایر کشورها بدون اسناد به سر می برند که قسماً برگشت به وطن داده می شوند.

بر اساس گزارش سازمان بین المللی مهاجرت افغانستان ایران هزاران مهاجر افغان را بصورت متداوم و با تصامیم آنی اخراج می کند و پاکستان همچنین که درین راه اقدام جدی می نماید.

در زمینه مهاجرین در ممالک اروپایی، به اساس کنفرانس بروکسل در سال ۲۰۱۵ فیصله نامه ای تحت عنوان «**راه مشترک در زمینه همکاری در ساحه مهاجرت**» بین اتحاد اروپایی و افغانستان امضاء گردید که در اثر آن، کمک هایی که برای کشور ما از جانب اتحادیه اروپا صورت میگرفت این امتیاز را داشت که مهاجرین رد شده را به وطن شان عودت دهند. گرچه موعد آن قرار داد در سال ۲۰۲۱ بسر رسید، ولی قبل از آن بصورت نا محدود به تمدید آن مبادرت ورزیدند.

حال که با ترک قوای بین المللی و حملات روز افزون طالبان و اوضاع وخیم و نا امنی شرایط ناهنجاری را در افغانستان بوجود آورده است، اخراج مهاجرین از ممالک اروپای غربی نهایت درد آور و غیر انسانی است، مخصوصاً که این مهاجرین برای قبولی پناهنده، حایز همه شرایطی هستند که در کنوانسیون های بین المللی و مقررات پناهندگی درج است.

البته در چنین روزی از پناه جویان افغان مقیم پاکستان و ایران هم که عمریست با تبعیض و آزار گوناگون از جانب عمال آن دولت های ظلم پیشه به مصائب بیشماری دست به یخن هستند، هم باید یاد نمود که با وجود جنگ، اوضاع نا مطمئن و فقر در افغانستان، هر روز تعدادی که به جبر از آن ممالک اخراج گردیده و مراجعت می نمایند، با انواع بدبختی رو برو اند و آن عده که هنوز در آن کشور ها به سر می برند، هم با مشکلات بی حد و حصر گرفتار می باشند.

پایان